

זורה ור' יוחנן מסיים בה הכי הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל וגדוה אנחנו יצאנו יצאנו עמך בית ישראל כלנו זרעו שמך ועוסקו תורתך ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל ורב המנוגא אמר אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה ה' בנותן התורה יאמר רב המנוגא זו היא מעולה

נשתלמד ביום שלישי את הסוגיא הזאת בי"ד היומי

תוכל לדעת שעשית משהו בשביל זה! כמו אלפים מכל רחבי הארץ והעולם, שזוכים להשתתף מידי שנה בהילולא הגדולה

להיות שותף 1700-50-51-52

מת או בנבילה לא צריך להביא כפרה, ואם על כל שרץ יביא כפרה יגמר העולם... באותו היום שהוא טובל יכול לאכול תרומה. כתוב בתורה בפרשת אמור: **"ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים"** (ויקרא כ"ב ז), מה זה מן הקדשים? לא קדשים ממש אלא שיאכל תרומה. וגם תרומה נקראת "קודש"¹⁸. ובא התנא להשמיע לנו שלא צריך לחכות עד למחר שיביא כפרתו, אלא יטבול לפני השקיעה, ובצאת הכוכבים כבר מותר לו לאכול תרומה. את זה למדנו מהמשנה שאמרה: "משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן", הא קא משמע לן שהכפרה לא מעכבת, ויכול לאכול אע"פ שעדיין לא הביא כפרתו. אחרי זה הגמרא שואלת: **"וממאי דהאי ובא השמש ביאת שמשו הוא ומאי וטהר טהר יומא, דילמא ביאת אורו הוא ומאי וטהר טהר גברא"**. המקור שהכהן אוכל בתרומה בצאת הכוכבים, הוא בפסוק שאמרנו **"ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים"**, והגמרא מפרשת **"ובא השמש וטהר"** הכוונה שיצאו הכוכבים. ועל זה השאלה: וממאי דהאי **"ובא השמש"** פירושו ביאת השמש צאת הכוכבים, והאי **"וטהר"** פירושו שהיום נטהר כי כבר לילה ואין סימן של יום, אולי **"ובא השמש"** פירושו ביאת אורו, והאי **"וטהר"** פירושו נטהר האדם ויכול לאכול בתרומה. מה פירוש ביאת אורו? רש"י מפרש שתזרח השמש למחרת. אבל זה לא מובן, כי לא מצאנו ביאת השמש שפירושו זריחת השמש¹⁹. התוספות (שם) הקשו את זה ועוד קושיות על רש"י, ותירצו בדוחק. הם היו קשורים לגירסא של הספרים בגמרא. **אבל הרז"ה בספר המאור** (דף ב' ע"א מדפי הר"ף) **מביא בשם הגאונים גירסא נפלאה מאד**²⁰. מהי הגירסא? **"וממאי דהאי ובא השמש ביאת אורו הוא ומאי וטהר טהר יומא, דילמא ביאת שמשו הוא ומאי וטהר טהר גברא"**. כשהגמרא אומרת **"ביאת אורו"** אין הכוונה שהשמש זורחת, אלא ביאת אורו פירושו צאת הכוכבים, כי השמש שוקעת לפני האור²¹. לכן הגמרא שואלת: **"וממאי דהאי ובא השמש ביאת אורו"**, אתה אומר משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן שזה צאת הכוכבים, כלומר שהאור ישקע לגמרי, מי אמר לך שזה צאת הכוכבים? **"דילמא ביאת שמשו הוא ומאי וטהר טהר גברא"**, שהרי הפסוק אמר **"ובא השמש וטהר"**, ובא השמש פירושו שקעה השמש. זאת אומרת בשעה ששקעה החמה מותר לאכול בתרומה. והגמרא

18. כל הקטע בתורה שם קורא לתרומה קודש, כמו **"ואיש כי יאכל קודש בשגגה ויסף חמישיתו עליו"** (שם פסוק י"ד), וזה לא קדשים של קרבנות.
19. למשל **"וילך שם כי בא השמש"** (בראשית כ"ח י"א), **"אחרי דרך מבוא השמש"** (דברים י"א ל), וכל ביאת השמש פירושה שקיעת החמה. ואולי יש מקומות בודדים שפירושו באה השמש להאיר. אבל ברוב התנ"ך ביאת שמשו הכוונה שקיעה ולא זריחה.
20. תמיד כואב לי ספר המאור נדפס באותיות קטנות בצד של הר"ף, וספר המלחמות עוד יותר מזה. הם נלחמים אחד בשני, ובקושי אתה יכול לקרוא אותם. צריך לקחת זכוכית מגדלת, ולקרוא מה כתב המלחמות, ומה כתב הר"ב ד ומה כתב ספר המאור, ומה כתב רבנו חננאל. אבל יש בהם פגמים ומרגליות, והעולם לא יודע את זה. פעם ראיתי שהרב מנחם כהן בספרו **"הרמב"ם ומכילתא דרשב"י"** (ראיתי את הספר הזה בבית הכנסת של הרב בעדני שליט"א ביום ראש השנה. הם היו מארסיס הרבה ועושים דרוש על כל מלה ומלה שם, ואני ראיתי את הספר הזה, והתחלתי לקרוא בו כי הוא מענין מאד. ואח"כ רכשתי אותו) כתב שם: **אנחנו טועים בלימוד הגמרא ורש"י**, כי פירושו רש"י **נכתב שש מאות שנה אחרי הגמרא** (רש"י נולד בשנת ד'אלפים ת"ת והגמרא נחתמה בשנת ר"ט), לכן אנחנו צריכים להדפיס קודם כל את הגאונים ורבנו חננאל ואילו רש"י למטה. ככה הוא כותב שם. אבל אף אחד לא יעשה את זה, **כי רש"י כ"כ חשוב וכ"כ מדויק וכ"כ נפלא, מתוק מדבש**. אבל רבנו חננאל מגיע לו ספר כמו שעשו לחידושי הרמב"ן והרשב"א והרשב"א. ואותו הדבר רבנו זרחיה הלוי בעל המאור, ותשובות הרמב"ן ובספר המלחמות. למה באותיות קטנות כאלה? אדם לא יכול לקרוא אותם. **היה כדאי להדפיס בכרך נפרד פירושו רבנו חננאל ובעל המאור והרמב"ן על כל מסכת**.
21. הסדר הוא ככה: ביום השמש זורחת, ואח"כ שוקעת ועדיין יש קצת אור, ואח"כ נשקע גם האור. וראיה לדבר מפסוק מפורש, **"עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושבו העינים אחר הגשם"** (קהלת י"ב ב), מה זה השמש והאור? **תחילה השמש תחשך ונשאר אור, ואח"כ גם האור נחשך**. בהמשך יוצא הירח, ובסוף יוצאים הכוכבים, כי הם קטנים ולא יצאים מיד, רק אחרי שעה ושעתיים. וא"כ השמש לפני האור.

תירצה שם. זו גירסת הגאונים²². והגירסא הזאת מובאת גם בספר הערוך (ערך אר א')²³. צריך ללמד את הגירסא הזאת. כל מי שמחר מסביר את **"הדף היומי"** שיסביר את הגירסא הזאת, כי היא פנינה ממש, ואתה מרגיש שכל הקושיות שהקשו התוספות על רש"י, סרו כולן ולא נשאר מהן כלום.

כמה כוכבים יש בשמים?

ז. יש כ"כ דברים יפים בגמרא, שהתגלו רק בדורות האחרונים, ואתה מתפלא איך החכמים ידעו את זה. כמה יש כוכבים בעולם? **הרמב"ם** כותב שיש **1,022 כוכבים בלבד**²⁴. ובימי **רלב"ג** שחי כמאה וחמשים שנה אחרי הרמב"ם (הרמב"ם נפטר בשנת תתקס"ה, והרלב"ג כתב את ספרו בשנת חמשת אלפים צ"ו, וקצת אח"כ נפטר)²⁵, מצאו קצת יותר ממה שכתב הרמב"ם, **1090 כוכבים**. אבל כתוב בפסוק **"וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך"** (בראשית ט"ו ה'), וכי הכוונה שיהיו רק אלף ותשעים יהודים בעולם ח"ו?! לא יתכן כדבר הזה. לכן רלב"ג (שם) פירש את הפסוק הזה, שהנביא רואה דברים ב"כח המדמה" ומדמיינ את זה, שנאמר **"וביד הנביאים אדמה"** (הושע י"ב י"א), וא"כ הקב"ה הראה לאברהם אבינו בכח המדמה שהעולם זרוע מיליוני כוכבים, ואמר לו **"כה יהיה זרעך"**. (וע"כ בספר בית נאמן על התורה כאן). אחרי מאות שנים התברר שרלב"ג ראה בכח המדמה, ואילו אברהם אבינו ראה בכח האמת, כי היום התברר שיש מליארד כפול מליארד כוכבים. והדבר הזה כתוב בגמרא (ברכות ל"ב ע"ג): **"שנים עשר מזלות בראתי ברקיע, ועל כל מזל ומזל בראתי לו שלושים חיל, ועל כל חיל וחיל בראתי לו שלושים לגיון, ועל כל לגיון ולגיון בראתי לו שלושים רהטון, ועל כל רהטון ורהטון בראתי לו שלושים קרטון, ועל כל קרטון וקרטון בראתי לו שלושים גיסטרא, ועל כל גיסטרא וגיסטרא תליתי בו שלוש מאות וששים וחמשה אלפי רבוא כוכבים"**. וזה מליארד כפול מליארד כוכבים²⁶. הגמרא אמרה דברים סתומים וחתומים, ובימינו הגיעו לחשבון הזה. אמנם אי אפשר לדעת בדיוק, אבל פשוט וידוע שיש מליארד כפול מליארד כוכבים. וכי חכמי התלמוד פעם החליטו לבדוק כמה כוכבים יש בשמים?! והרי גם חכמי יון אמרו כמו שכתב הרמב"ם שיש אלף עשרים ושנים כוכבים, ואיך הגיעו למיליונים ומליארדים?! אלא הגמרא ידעה את האמת, והיתה קבלה מדורי דורות שיש מליארדים של כוכבים. ואם תגידו לי, איך אפשר שעם ישראל יהיה מליארד כפול מליארד? התשובה לזה, שהעם נמדד לא לפי הכמות אלא לפי האיכות, כי תלמיד חכם אחד שקול כנגד כל העולם כולו, וכמו שהגמרא (ברכות ו' ע"ב) אומרת על הפסוק **"כי זה כל האדם"**, שקול זה כנגד כל

22. הם נתנו סימן על זה, מהפסוק **"ויקרא אלקים לאור יום"** (בראשית א' ה'), כי הגמרא אומרת **"וממאי דהאי ובא השמש ביאת אורו ומאי וטהר טהר יומא"**, שנגמרו היום, **"דילמא ביאת שמשו הוא"**, כלומר מהשקיעה מותר לאכול בתרומה, **"ומאי וטהר"**, שהרי עדיין יש קצת אור, **"וטהר גברא"**, שהגבר נטהר ויכול לאכול תרומה.
23. אר זה **"אור"**, כי הערוך משמט כל אותיות אה"ו. ולפעמים יש כמה ערכים באותן אותיות, לכן זה **"ערוך אר א"**.
24. נתתי סימן לזה, **"תתברך לנצח צורנו"**, תתברך עולה **1022**.
25. הרלב"ג היה אסטרונום ובקי בכמה חכמות. ויש בירח מקום שקוראים לו **"ע"ש רלב"ג"**, והיה לו מכשיר שמודדים בו את המרחק שבין הכוכבים, וקראו לו **"מקל יעקב"**. הרשב"ץ היה מזרעו, ומכבד אותו (ויש כאלה שלא מכבדים אותו).
26. איך אפשר לחשב את זה? אלו מספרים שאי אפשר להגיע אליהם במחשב רגיל, כי במחשב הכי משוכלל יש רק אחת עשרה ספרות, **אא"כ תקח "מחשב על"**. אבל יש לי דרך פשוטה לזה, קודם כל לקחת מחשבון פשוט (יש לי מחשבון פשוט), מורידים את כל האפסים, ומחשבים **12** מזלות כפול **3** כפול **3** כפול **3** כפול **3** כפול **3**, יוצא: **1,064,340** - מיליון ששים וארבע אלף ושלוש מאות ארבעים. מוספים **12** אפסים (כי בכל שלושים יש אפס אחד. זה **5** אפסים ובשלוש מאות ששים וחמשה אלפי רבוא כוכבים יש **7** אפסים. כי האלף זה שלושה אפסים והרבוא זה ארבעה אפסים). והכל ביחד זה **18** אפסים, ופירושו **מליארד כפול מליארד עם תוספת**.

היו נכונים ליום השלישי
ה'ז טבת • גני התערוכה

לרכישת כרטיסים 1700-50-51-52

לעילוי נשמת
מקיץ סופר
בן שתחנה
ת.נ.צ.ב.ה.

להצלחת יום חורי
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדי בוכריס וב"ב.
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן משעורה
ת.נ.צ.ב.ה.

העולם, והדברים כפשוטם.

"הפוך בה והפוך בה דכולא בה"

ח. עוד מקור בגמרא (ברכות נ"ח ע"א): **"מאי כימה? אמר שמואל כמה כוכבים"**.²⁷ "כימה" זו קבוצה של כוכבים, ולא ידענו כמה כוכבים יש בה, כי עין רגילה רואה שם שבעה-שמונה כוכבים בלבד. ושמואל אומר: מאי כימה? כמה כוכבים. תמיד היו לומדים את זה, ואומרים שיש לשמואל עינים מיוחדות וראה את זה. עד שהתברר שבאמת יש שם אלפי כוכבים. ואם תגידו א"כ למה שמואל אמר כמה? יכול להיות שיש כוכבים קטנים יותר מדי ולא באים בחשבון, והכוונה כמה כוכבים גדולים. איך שמואל ידע את זה? זו שאלה אחרת.²⁸ עוד דבר כזה, כתוב בגמרא (ברכות נ"ט ע"א): **"נטל הקב"ה שני כוכבים מכימה והביא מבוול לעולם"**. אף אחד לא הבין את זה, וכי יש מים בכוכבים?! אף פעם לא שמענו דבר כזה. ואיך לקח שני אחוזים מ"כימה" שיש בה מאה כוכבים, והביא עם זה מבוול על העולם? אבל בימינו אדם אחד בשם נתן אביעזר בספר בראשית ברא (עמ' 32) כתב שהתברר לפני חמשים שנה, שיש קרחונים גדולים בכוכבים, והקרחון הקטן שבהם אם היה יורד על כדור הארץ היה מטביע את העולם כולו. וא"כ דברי הגמרא כפשוטם. עוד דבר כזה, כתוב בגמרא (יומא פ"ג ע"א): **"מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו, ורבי מתיא בן חרש מתיר"**. הנשיכה של כלב שוטה מסוכנת, וזה נקרא מחלת "כלבת" רח"ל.²⁹ היא היתה מחלה נוראה מאד, שאדם שותה מים ורואה כלב שוטה בתוך המים (עין יומא פ"ד ע"ב ובפי הרמב"ן בראשית י"ט י"ט, במדבר כ"א ט') ומת ביסורים איומים, ולא היתה תרופה לזה. לפני כמאתים שנה בא אחד מדען צרפתי "לואי פסטר", וגילה דבר נפלא שהסם הגדול מבטל את הסם הקטן, ואח"כ גם הוא מתבטל. אמר: א"כ מי שנשנש ויש בו סם, ניתן לו סם יותר חזק ממנו, ויתרפא מזה. אבל אי אפשר לבוא לבן אדם ולומר לו: בוא ניתן לכלב לנשוך אותך ואח"כ אטפל בך, מי יבוא אליו?!... והנה באה אליו אשה בוכה שהבן שלה חולה כי נשך אותו כלב שוטה, ואמר: עכשו אפשרות לנסות את

זה. הוא נתן לילד הזה כל יום זריקה, במשך ארבעה עשר יום. כלילה האחרון הוא לא היה יכול לישון ועשה "סליחות"... כי מי יודע מה יהיה מחר? אולי הוא ימות. והנה בבוקר ראה אותו חי ובריא, שמח שהתרופה שלו הועילה לזה.³⁰ איך הוא למד את זה? ראיתי כתוב שהיה לו חבר יהודי שתייגם את התלמוד, והוא שאל אותו: תגיד לי, בתלמוד שלכם כתוב על כלבת? אמר לו: כתוב שמאכילים את החולה מחצר כבד שלו. אמר לו: איך יתכן דבר כזה? הרי הכלב נושך ויש בו כל מיני חיידקים ומחלות, איך מאכילים את החולה מהטרש שלו? הרי זה גרוע יותר. מכאן הבין את היסוד הזה שהסם הגדול מבטל את הסם הקטן, ואח"כ ניסה את זה על נער רועים ופיתח את זה, עד שהיום אפשר לעשות את זה ב"ה.

ביאור כוונת רש"י בפרשה

ט. כל מי שנותן שיעורים בגמרא, צריך לדעת שיש מתיקות ברש"י. אם לומדים רש"י בלי דעת ובלי תבונה רק קוראים אותו מהר, זה לא שווה כלום. בבוקר מברכים "המכין מצעדי גבר", גבר ראשי תיבות גמרא בלי רש"י... אם היו יודעים את החכמה שיש ברש"י, יודעים שכל מלה שלו פנינה ממש. הנה בפרשת השבוע (ויגש), **"ולאביו שלח פזאת עשרה חמורים"** (בראשית מ"ה כ"ג), רש"י **כותב: כזאת - כחשבון הזה, ומהו החשבון**. עד כאן. מה רוצה רש"י? **בדקתי וראיתי שבכל התנ"ך כתוב "פזאת הכ"ף בקמץ, רק כאן הפעם היחידה שכתוב "פזאת" בשוא**. והטעם לזה, כי **"כל כזאת בתנ"ך פירושה כמו שנאמר למעלה, כמו למשל "וכעת לא השמיענו כזאת"** (שופטים י"ג כ"ג), לא השמיענו מה שנאמר למעלה. **וגם כאן היינו מבינים מה שכתוב "ולאביו שלח כזאת", ששלח לו חמש חליפות שמלות כמו שנאמר למעלה. לכן רש"י פירש הכוונה ששלח כזאת דלהלן**. זהו מה שכתב: כזאת - כחשבון הזה, ומהו החשבון? "עשרה חמורים ועשר אתונות". למה אני אומר את זה? כי בכמה דפוסים כתוב שהגאון מהר"ל או מהרש"ל (יש שני גירסאות בספרים. מהר"ל זה מהר"ל מפראג ומהרש"ל הידוע), מפרשים כוונת רש"י שלא שלח חמורים ואתונות ממש, אלא משא של עשרה חמורים ושל עשר אתונות. אבל זה לא נכון, כי הפסוק אומר "עשרה חמורים" ואיך תאמר משא? וא"כ היה צריך לומר כמה סאין וקבין וכורים. וחוף מזה, למה הפסוק משער חלק בחמורים וחלק באתונות? שייכתוב את כולם ביחד. למשל אם החמור מחזיק כח של שתי אתונות, במקום לומר עשרה חמורים ועשר אתונות יאמר "חמשה עשר חמורים" בלבד. תמיד הייתי תמה על זה. ובזמננו בדקתי בגור אריה של מהר"ל מפראג, ולא ראיתי שכתב כלום. אחר זמן ראיתי בחוברת אור תורה (שבט תש"ן, סימן ס"ט אות ב') **שהרב דבליצקי ז"ל כתב: אני לא יודע מי כתב את ההגהה הזאת, צריך לבדוק מי כתב אותה, כי היא הגהה משובשת ולא נכונה**. לכן כוונת רש"י כמו שאמרתי. זהו הפשט הפשוט (וע"ע בספר בית נאמן על התורה כאן, ובחוברת אור תורה אב תשל"ז סימן כ"ט בהערה).

י. עוד פסוק בפרשה: **"אלה בני לאה וגו' שלושים ושלוש"** (בראשית מ"ו ט"ו), רש"י כותב: אנחנו מצאנו רק שלושים ושתיים, אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות. והם דברי הגמרא (בבא בתרא דף ק"ג ע"א). אבל הגמרא לא שאלה על הפסוק הזה, אלא על הפסוק בהמשך: **"ובני יוסף אשר יולד לו במצרים נפש שנים, כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים"** (שם פסוק כ"ז), והגמרא שואלת: והרי זה ששים ותשע ולא שבעים? אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות. למה רש"י שינה מהגמרא וכתב את השאלה למעלה על שלושים ושלוש? יש טעם נפלא מאד לזה, אם רש"י יכתוב את זה בפסוק הזה של שבעים, היינו אומרים: מה הקושיא הזאת? התורה כתבה מספר עגול. הרא"ש (פסחים פ"י סימן מ') כתב שהתורה כותבת מספר עגול, ויש כמה הוכחות לזה.³¹ לכן רש"י כתב את זה למעלה על הפסוק "שלושים ושלוש", ואין מה לענות שם. אבן עזרא (בראשית מ"ו כ"ג) שקדם להרא"ש, מביא את התירוץ של מספר עגול, ודחה אותו מכח הפסוק "שלושים ושלוש". (וע"ע בספר בית נאמן על התורה כאן).

"תקופת טבת"

יא. ביום עשרה בטבת יש "תקופה", ואנחנו נזהרים בזה שלא לשתות מים, ע"פ דעת 30. היום כל העולם מדבר על "פסטר" הזה, וכולם אומרים: חלב מפוסטר ומפוסטר, ובזכות הפסטור הזה שהוא גילה את מעלתו, קנה את עולמו.

31. למשל בסוף שופטים (כ"מ"ו) כתוב **שנפלו משבט בנימין "עשרים וחמשה אלף"**, ולפי החשבון נפלו עוד מאה איש (לעיל פסוק ל"ה). איפה נעלמו? אלא שהפסוק עיגל את זה. וגם מה שכתוב בתורה **"תספרו חמשים יום"** (ויקרא כ"ג ט"ו), הרא"ש מפרש שזה מספר עגול. ובאר היתב (סימן תפ"ט סק"ו) הקשה עליו מהגמרא (קידושין ל"ח ע"א) שאומרת: **"ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה"** (שמות ט"ז ל"ה), וכי אכלו ארבעים שנה? הרי זה ארבעים שנה פחות שלושים יום. ולפי דברי הרא"ש אין קושיא כאן. אבל תמיד קראתי את זה ולא הבנתי, כי הרא"ש מסביר פשוט והגמרא מסבירה דרש, ודברי הרא"ש זה הפשט הפשוט. אח"כ ראיתי שהחכם צבי (סימן קי"ד) כתב בדיוק ככה: "העולם מקשים על הרא"ש מהגמרא בקידושין, והם לא ידעו ולא יבינו". החכם צבי למד אצל הספרדים, והם אוהבים פשוט. לפני שאתה מתחיל ללפלל תלמד פשוט, כי הוא קודם לכולם. "פך שמן טהור" ראשי תיבות פשוט. לכן החכם צבי היה גדול גם מהאשכנזים וגם מהספרדים, כי היו לו תכונות אשכנזיות של החריפות ותכונות ספרדיות של הלכות, והוא חיבר חריפות ופשט ויצא מיחוד.

27. שמואל היה בקי באסטרונומיה, ואמר "נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא" (ברכות שם). שאלו אותו: איך אתה עוסק בכוכבים כאלה? אמר להם: תיתי לי שרק בשעה שהולך לבית המרחץ או לבית הכסא מסתכל בכוכבים (תוספות תענית דף ז' ע"א בד"ה אף). אבל איך אפשר ללמוד אסטרונומיה באותם הרגעים של הסתכלות בכוכבים? כנראה לפני כן הוא למד את זה, ואח"כ הספיק לו רק מבט אחד והוא יודע הכל. הוא היה חכם גם ברפואה וכמה דברים.

28. פעם אדם חילוני הגיע אליו **ספר "המהפך" של הרב זמיר כהן שליט"א**, הוא קרא חלק א' וחלק ב' ולא השפיע עליו, קרא חלק ג' וראה שם את המאמר הזה בגמרא. אמר: עד כאן, חזרתי בתשובה. ובמנחה של שבת "רעוא דרעיון" חזר בתשובה.

29. כל המחלות הולכות על משקל "פעלת": פלגת, שעלת, יבלת, דלקת ואותו דבר כולם. למה "קדחת" פתח פתח פתח? כי יש שם אות ח"ית, ואי אפשר לומר קדחת. אא"כ תעשה ח"ת כמו כ"ף... (היום יש כאלה אומרים "יש לנו דוך", מה זה דוך? צריך לומר דוח, מה נעשה להם?!).

רוצה להשתתף בשבת ה-נגידים?*

שבת מרוחמת בית מלון עם מרין ורבנן שליט"א

רוכש 2 כרטיסי הגרלה והשתתף בהגרלה של השתתפות בשבת המרוחמת

1700-50-51-52
hilula.org

* נגיד - תורם 22,000 ש"ח במשך שנה, ונקרא בישיבה "פרנס השבוע"

כסאוס: סליית הרישיונות

בכל יום שעובר הצ'אנס שלך לזכות להיות בהילולא פוחת והולך

אינספור זכויות הכרטיס אהבה!!!

הזדמנות אחרונה לרכישת כרטיסים לאירוע הגדול

בעזרת ה' גם השנה האולם יהיה מלא עד אפס מקום, איתך או בלעדיך - זו השאלה?! האם הוא יהיה מלא כשאתה גם תהיה שם ותהיה חלק מהמעמד הגדול

1700-50-51-52

הזמן הולך ואוזל! התקשר עכשיו - כדי שתוכל גם אתה להספיק ולתפוס מקום באירוע הגדול

ארבך ברכת המזון? ענה לו: אל תברך. ונראה באמת שלא מברכים ברכת המזון. והרב דיבר במי שאכל בשוגג בכיפור או שהיה חולה ומוכרח לאכול. אבל בשאר תעניות חוץ מתשעה באב, כיון שכתוב בהם "רצו מתענים לא רצו אין מתענים" (ראש השנה י"ח ע"ב), אם אדם לא מתענה מכל סיבה שהיא, צריך לברך על מה שאוכל, כי זה לא איסור מחמת עצמו ממש.

הפטורים והחייבים בתענית

ג. מעוברות ומניקות פטורות מתענית. בג'ראב נהגו להחמיר בזה, ואני חושב מפני שהיו לומדים עם התלמידים הלכות תעניות, וראו שהרמ"א בסימן הראשון (סימן תק"ג ס"א) כותב שגם מעוברות ומניקות יצומו ביום הזה, לכן נהגו בזה. אבל מרן בסימן מאוחר יותר (סימן תקנ"ד ס"ה) כותב שלא יתענו בצום הזה. הרבה פעמים קורה דבר כזה, שקוראים מלה אחת בדברי הרמ"א וסומכים שמסתמא זה על דעתו של מרן, כי מרן לא גילה דעתו כאן שהרי לא ידע שהרמ"א יכתוב בתחילת הסימנים את זה. אבל למעשה מעוברות ומניקות פטורות מתענית. היום האשכנזים עברו אותנו בזה, וכל אחת שהיא מורה ועייפה לא תוכל לצום, וכל מי שיש לו מבחן והוא עייף לא יוכל לצום, וגם מי שהולך לרשום את הילדים לתלמוד תורה לשנה הבאה הוא ג"כ עייף. אבל לא עושים ככה, וצריכים לצום. רק אם אחד יוצא מן הכלל חלש או חולה, אין הכי נמי. בבריית מילה, כולם צריכים לצום. וצריך לתת את הכוס לילד קטן או לילודת לשנות אותו, והסעודה יעשו במוצאי התענית. הריטב"א (סוף תענית) כותב שגם חתן צריך לצום בעשרה בטבת, משום שכתוב "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קל"ז ו'), ותענית ציבור חמורה יותר משמחה דיחיד. לכן החתן צם, ובעלי ברית צמים. רק המוהל שותה יין בשביל המציצה, אבל לא יבלע אלא יפלוט אותו, ואת הכוס שמברך עליו יכולים ליתן לילודת. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים, הוא יברך כל ראשי הערים שעדיין שומרים שבת, ולא נותנים להרוס את השבת. הקב"ה יתן להם הצלחה רבה, בריאות ונחת, ויעלו מעלה מעלה, ותמיד ישמרו את השבת. יהי רצון שיחזרו לשמור שבת גם אנשי הבג"ץ, וגם חולדאי, וכל החולדות שבעולם... ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

רב האי גאון (ש"ת הגאונים ליק סימן י"ד)³². בדרך כלל אנחנו עושים את התקופה של טבת במשך שתיים או שלוש, וכמו שמוזכר בספר ברית כהונה (מערכת התי"ו אות כ"א), מתי השעתיים האלה? למזלנו הם נפלו ביום עשרה בטבת בבוקר, בשעה שלוש וחצי עד חמש וחצי. והבעיה שאדם רוצה לקום לפני עמוד השחר לשנות מים, אסור לו לשנות מים בגלל התקופה. ואפשר לשנות רק מים חמים או קפה, שהכין אותם מאתמול. אבל בימי רבי כלפון ע"ה היו מקרים כאלה, והוא אמר שמספיק שעה אחת בלבד (ברית כהונה מערכת התי"ו אות כ"ה). לכן כיון שהרגע של התקופה בשעה ארבע וחצי בבוקר בדיוק³³, תוסיף על זה חצי שעה לפני וחצי שעה אחרי, וא"כ זה מארבע עד חמש (וע"ע בקובץ וענין שמואל חכ"א סי' ז'). לכן מי שרוצה לשנות מים לפני עמוד השחר, יקום בין שעה 5:00 לשעה 5:25 (זמן עמוד השחר בבני ברק), או לפי המחמירים עד שעה 5:15. ויש לך רבע שעה לשנות מים. אבל אל תשכח לומר "תיקון חצות", תיקון רחל ותיקון לאה.

מי שלא מתענה ואוכל בעשרה בטבת

יב. מי שאינו מתענה, לא יעלה לתורה. ואם אינו מתענה מטעם שהוא חולה או שלא יכול להתענות (ויש כאלה עובדים עבודת פרך ואומרים שלא יכולים לעמוד בזה), צריך לברך על האוכל. הרב (חזון עובדיה ארבע תעניות עמ' כ"ד, ופסח עמ' קצ"ז) כותב שאם המאכל מצד עצמו איסור גמור, אסור לברך עליו, וכמו שאדם אוכל טריפה ונבילה, וכדעת הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ה"ט) ומרן (סימן קצ"ו ס"א). אבל אם המאכל מצד עצמו מותר, רק הזמן גורם לו איסור, למשל ביום תענית שהוא לא מתענה מכל סיבה שהיא, צריך לברך על מה שאוכל. אבל הרב לא דיבר על כיפור, כי אם אדם אוכל בכיפור במזיד אסור לו לברך, רק אם אוכל מחמת חולי יברך. ומצאתי בספר "נפלאים מעשיך" לרבי יוסף חיים ע"ה (מעשה פ"ה): מעשה בבריון אחד שבא לבית הכנסת במנחה ביום כיפור, והיה לו על השפם סימנים של אוכל. ביקש מחבירו מחזור, והוא פתח לו סידור בברכת המזון. שאל אותו: מה ברכת המזון ביום כיפור? אמר לו: אתה אכלת בבית. התפלא איך הוא יודע את זה. אמר לו: איפה אעשה מים אחרונים? אמר לו חבירו: מים אחרונים הולכים לסטרא אחרא, ואתה כל אכילתך הולכת לסטרא אחרא. אמר לו: א"כ איך... הרבה טועים ואומרים שרב האי גאון דחה את התקופות, אבל זה לא נכון, כי בשתיים או שלש תשובות הוא כותב שצריך לחוש כמה שחוששים העולם, ולא לשנות מים בשעת התקופה. הבאתי אותם בספר בינה לעיתים (בהקדמה עמ' 19). (וע"ע בחוברת אור תורה אב תשע"א סימן קמ"ח אות ח).

33. ונתנו סימן "טבת דמי" - ד' מוצצה ' מוצצה (עיי' בספר סולת נקיה פרק ט"ו).

משאו של מרן רבנו שליט"א במעמד מרן ורבנן שליט"א ב"סיום הש"ס" בבנייני האומה בירושלים (בליל כ"ח כסלו התשי"ף)

אליעזר לרבן גמליאל סבו של רבי, היה מתח (עיי' במציעא שם). והנה במשנה אחת באים שניהם, רבן גמליאל ורבי אליעזר ביחד. ויש שלום בין החכמים. כתוב "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם" (ברכות ט"ד ע"א), ופעם היה פרופסור שוטה בדורנו שאמר: זה הומוור שיש בתלמוד (מה זה "הומוור"? דברים בטלים), כי אין בעולם מי שעושים מחלוקת כמו החכמים. אבל חכמים לא עושים מחלוקת, אלא חולקים בדין אבל באהבה, וכל אחד אוהב את השני. הגמרא (יבמות י"ג ע"ב) אומרת: "לא נמנעו לשאת נשים מבית הלל לבית שמאי ומבית שמאי לבית הלל". ואע"פ שהיתה ביניהם מחלוקת גדולה מאד בענין יבום, אפילו הכי היו מודיעים להם על האשה ונושאים אותה.

טז. מי שלומד גמרא ימצא בה המון חכמות ומדעים. היום אומרים: ליבה ליבה ליבה, אבל יש לנו בתורה את הליבה הזאת פי עשרה. כתוב בפסוק ביחזקאל (ט"ז ל) "מה אמולה לְבַתְךָ", הליבה שלכם אמוללה. למה אמולה? הגמרא (ברכות ל"ב ע"ב) אומרת על מספר הכוכבים שיש בשמים, מספר אסטרונומי של שמונה עשר אפסים, מליארד כפול מליארד וקצת יותר. בעבר למדו את הגמרא הזאת, ואמרו: לא יכול להיות דבר כזה. בימי הרמב"ם ידעו על אלף עשרים ושנים כוכבים בלבד (מי שרוצה לזכור את זה, "תתברך לנצח צורנו", המלה תתברך עולה אלף עשרים ושנים), ובימי רלב"ג רבי לוי בן גרשום שהיה מאה שנה אחרי הרמב"ם, והיה גם פילוסוף וגם אסטרונום וגם פרשן של התורה, הגיעו קצת יותר - לאלף ותשעים כוכבים. כאשר הגיע רלב"ג לפסוק "הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו כה יהיה זרעך" (בראשית ט"ו, שאל:

יד. מורי ורבותי. שמענו דברים נפלאים ומחזקים כל אדם באשר הוא אדם, ללמוד תורה וגמרא באהבה, לא בכח ובכפייה אלא באהבה. הרב שלמה עמאר שליט"א אמר שבימינו פרופסור גדול לא-יהודי מעריך לימודי גמרא, ועוד לפני שלוש מאות שנה היה מדען גדול בשם "ניוטון", שכתבו עליו שהוא "גדול המדענים", עד שבא איינשטיין ודחה אותו. ניוטון הזה גדל באנגליה, נולד בשנת ת"ב ונפטר בשנת תפ"ו. והוא למד לבד את התורה את הגמרא ואת הרמב"ם, וכתב ספרים. ויש כתב יד שלו באותיות אשוריות יפות מאד. פעם הראו את הכתב שלו לשמעון פרס, והוא אמר: "הכתב הזה דומה לכתב של הרב עובדיה יוסף". הבנתם? הכתב של ניוטון דומה לכתב של מרן הרב עובדיה. הוא ידע להעריך את התורה. אנחנו צריכים ללמוד מתוך אהבה. כאשר אדם רואה שהתלמיד מתעייף, לא יכעס עליו על זה. החזון איש אומר שהגוף של האדם מתעייף, ולכן תקרב אותו.

טו. המשנה הראשונה של מסכת ברכות כ"כ מתוקה וכ"כ נפלאה. אני זוכר שלמדתי אותה בגיל שבע (פחות או יותר), והרב זצ"ל הסביר לנו את זה: "מעשה ובאו בניו" - בניו של רבן גמליאל. ובלבי אמרתי מאיפה הרב יודע את זה? כתוב במשנה "בניו" סתם. וגם רש"י לא פירש את זה. אבל אחר זמן הבנתי שהגמרא מקצרת, כל מלה וכל אות בסלע. במשנה הזאת רבנו הקדוש עשה שלום בין החכמים. רבי אליעזר בן הורקנוס (זה סתם "רבי אליעזר" במשנה) לא היה מסתדר עם החכמים, והגמרא (מציעא נ"ט ע"ב) אומרת "בירכוהו". אבל רבנו הקדוש התחיל את המשניות בדברי רבי אליעזר. וגם בין רבי

אחר הצהרים, אחרי שלוש עשרה שנה יוכל להצטרף למניין לפני ארבע או אחרי ארבע? אם תאמר אחרי ארבע, א"כ כאשר באים לתקוע לו בשופר צריך לומר להם: רגע, אני עכשיו קטן תבואו בארבע ותתקעו לי מאה קולות. **ולהלכה בתחילת היום כבר נחשב גדול.** ולומדים את זה גם ע"פ החידוש של הגר"א כאן, שהמצוה הראשונה של בר מצוה באה בהתחלת הלילה. ומה הפירוש "הכהנים נכנסים לאכול בתרומתן"? אחרי שכהן נטמא וטבל מחכה להערב שמש ולצאת הכוכבים, ואח"כ אוכל את התרומה.

יח. עד איזו שעה יכול לקרוא קריאת שמע של ערבית? **"עד סוף האשמורה הראשונה"**. מה זה האשמורה הראשונה? בזמנם לא היו שעונים, ובימים יודעים את השעה לפי שעון שמש. היום יש שעונים כאלה בבתי כנסת עתיקים בירושלים (וגם ב"פלנטריום" בתל אביב יש דבר כזה). אבל בלילה לא רואים לא שמש ולא צללים ולא כלום, "עד שיפוח היום ונסו הצללים" (שיר השירים ב' י"ז). לכן חילקו את הלילה לשלושה חלקים או לארבעה חלקים (עיין בגמרא שם ג' ע"ב). ורש"י כאן כתב לשלושה חלקים. ובערך אתה יודע מתי סוף האשמורה הראשונה וסוף האשמורה השניה. לפי דעת רבי אליעזר עליך לקרוא קריאת שמע של ערבית עד השעה עשר (עד ארבע שעות), ואם עברה השעה עשר אי אפשר לקרוא קריאת שמע, כי אדם לא הולך לשכב מאוחר וכולם שוכבים מוקדם. פעם בירושלים היו נוהגים שמתפללים ואוכלים ארוחת ערב והולכים לישון, ובבוקר קמים בשעה שתיים-שלוש והולכים לבית הכנסת ולומדים תורה. וסיפרו לי שכל בתי הכנסת מלאים, כל אחד לפי כוחו ולפי מעלתו, יש לומדים עין יעקב, יש לומדים בית יוסף, ויש לומדים גמרא. אבל בתחילת הלילה למה לבזבז את הזמן ולאמץ את העינים?! לכן הולכים לישון מוקדם.

יט. המשנה ממישיכה: **חכמים אומרים עד חצות, ורבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר. מעשה ובאו בניו של רבן גמליאל מאוחר, כי היו בבית המשתה, ושכחו לקרוא את שמע. אמרו לו: לא קראנו את שמע, אמר להם: אם לא עלה עמוד השחר חייבים אתם לקרות.** לא יכולים אלא חייבים. **ולא זו בלבד, אלא כל פעם שאמרו חכמים "עד חצות", אפשר גם אחרי זה - עד עמוד השחר. למה אמרו עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העבירה.** הרמב"ם בחיבור שלו (פ"א מהלכות קריאת שמע ה"ט) לא כותב מן העבירה אלא **"מן הפשיעה"**. למה? כי מי שלא קרא קריאת שמע הוא ביטל מצוה ולא עשה עבירה, ו"פשיעה" **בלשון חכמים פירושו שכחה** (ועיין בספר אסף המזכיר ערך פשיעה). למשל "שומר חנם חייב בפשיעה", זה לא כמו פשע בלשון התורה מרידה, וכי שומר חנם מרד בתרנגול?! אלא שומר חנם חייב בשכחה, שהוא לא שמר יפה. **פעם הרב ניסן פינסון ע"ה** שאל תלמידים בפרק המפקיד: מה זו פשיעה? אמרו לו: נתנו לאדם תרנגול לשמור עליו, והוא השאיר את הדלת פתוחה. אמר להם: אבל מה זו "פשיעה"? ולא ידעו לענות על זה. אבל "פשיעה" פירושו שפשע בשמירה. לכן הרמב"ם לא כתב מן העבירה, אלא כתב לשון מדויקת יותר "מן הפשיעה".

כ. צריך ללמוד **שבתורה יש כל החמודות שבועות**. פעם היה יהודי אחד חילוני, שהביאו לו ספר "המהפך" של הרב זמיר כהן, והוא קרא חלק א' וחלק ב' ולא עניין אותו, קרא חלק ג' וראה כתוב שם מה שאמרו בגמרא (ברכות נ"ח ע"ב) על "כימה", שיש בה כמאה כוכבים. "כימה" זו קבוצה של כוכבים שידועה עד היום. אבל בעין רגילה לא רואים יותר משבעה-שמונה כוכבים בלבד. הרב זמיר כותב שם: כאשר גילו את הטלסקופ ראו ב"כימה" למעלה ממאה כוכבים. אותו חילוני ראה שהגמרא אומרת אמת, וחזר בתשובה. במלה אחת של הגמרא חזר בתשובה. אדם צריך תמיד למצוא חילוניים, ולקרר אותם לתורה. פעם עשו כולל בתל אביב וקראו לו "איפכא מסתברא", מה הפירוש? כל החמורים שלומדים בג"ץ ומשפטים והבלים והבלים שלהם, "משפטים בל ידעום" (תהלים קמ"ז כ'), אין להם דעת ואין להם שכל ואין להם חשיבה, הכל מרובע אצלם: ככה כתוב בספר החוקים, ככה כתוב בספר הרפואות. אבל מי שלומד גמרא, רואה שם: אמר אביי, אמר ליה רבא, איפכא מסתברא, איפוך אנא וכדו'. והוא מפעיל את השכל שלו. ועשו כולל כזה שהלומדים לא חייבים לשמור כלום. שאלו את רבי חיים קנייבסקי שליט"א אם אפשר לעשות כולל כזה, ואמר להם: "המאור שבה מחזירם למוטב". **יש אור בתורה, יש חן בתורה.** היום יש חוברת "מסילות אל הנפש", המחבר נמצא כאן, הרב ישראל אברג'ל, הבן של רבי יורם ע"ה, חוברת מתוקה מאד. ועלה בלבי, המלה "מסילות" בגימטריא מתוקה. התורה מתוקה מדבש, וכדאי לכם ללמוד אותה.

ה' יברך אתכם, שתגדילו תורה מעלה מעלה, להגדיל תורה ולהאדירה. כתוב שרבשקה אמר לאנשי חזקיה המלך: "ועתה התערב נא את אדוני את מלך אשור, ואתנה לך אלפיים סוסים אם תוכל לתת לך רוכבים עליהם" (מלכים ב'; י"ח כ"ג). אין לך עם ואין לך כלום, ואפילו לא אלפיים איש. פעם לפני מאה ועשרים שנה, המשכילים אמרו: עוד ששים שנה אף אחד לא יפתח גמרא, והיא תהיה רק במוזיאון ובית התפוצות. **אבל היום אדרבה נוספים עוד אנשים ועוד למדנים ועוד צדיקים ועוד חכמים.** שנזכה בעז"ה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

מה זה כה יהיה זרעך? וכי עם ישראל יהיו אלף ותשעים בלבד?! לא יכול להיות דבר כזה. והוא מתרץ שהנבואה באה בכח המדמה, "ובידי הנביאים אדמה" (הושע י"ב י"א), ואברהם אבינו ראה בדמיונו מליונים של כוכבים. אבל היום התברר שהדברים נכונים ולא בכח המדמה, ובאמת הכוכבים הם מליארד כפול מליארד, ויותר מזה. מה שאמרו חכמים הכל בדיוק. ואם תאמרו איך אפשר שעם ישראל יהיו מליארד כפול מליארד? הכוונה באיכות שלהם. **בעם ישראל יש איכות, יש נשמה קדושה, יש נשמה טהורה.** שמעתי סיפור שקרה לפני שבועיים, אשת אחד האברכים שלנו עמדה ללדת בבית החולים "לניאדו", אבל חבל הטבור היה קשור על צוארו של העובר, וחמשה עשר רופאים באים ונכנסים ולא יודעים מה לעשות עם זה, כי זו סכנה לעובר. אא"כ ינתחו ויוציאו אותו מת. באה אשה אחת מ"ילדת (נראה שהיא חילונית), ואמרה לילדת: תגידי פסוק "והוא כחתן יוצא מחופתו שיש כגבור לרוץ אורח" (תהלים י"ט ו'), שמונה מלים שבע פעמים. היא אומרת פעם אחר פעם והיא חוזרת אחריה כמו תוכי. אחרי הפעם השביעית, ילדה לרווחה. יש כח בפסוקים, יש כח בתורה, יש כח בדברי חז"ל. ואני אמרתי רמז לזה, המלה "יצא" בתהלים כתובה בלי וא"ו, כמנין "לניאדו".

יז. המלה הראשונה במשנה, **"מאימתי"**. שואלים: **למה כתוב מאימתי? צריך לומר "אימתי"**. אלא אימתי משמע כל הזמן כולו, והיינו מבינים שכל זה דברי רבי אליעזר, והוא אומר שמתחילים משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן, וגומרים עד סוף האשמורה הראשונה. אבל זה לא נכון, כי הדין הראשון מוסכם לכולי עלמא. **לכן המשנה אמרה "מאימתי", כלומר מתי התחלה שהיא ברורה לכולם, ואח"כ עד מתי, שזו מחלוקת רבי אליעזר וחכמים ורבן גמליאל.** למה המשנה אמרה "משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן"? הגמרא שאלה על זה. **ואפשר לומר שרבנו הקדוש רצה להכניס את האמונה בביאת המשיח ובבית המקדש כל רגע.** ואם היה אומר "משעת צאת הכוכבים" לא היינו זוכרים תרומה וכהנים כי כבר נחרב הכל, אבל יגיע הזמן שהכהנים ייכנסו לאכול בתרומתן, והם יחכו לצאת הכוכבים, ובזמן הזה כולם קוראים את שמע. ראיתי בשם הגאון מוילנא חידוש על זה, **למה התנא התחיל במצות קריאת שמע של ערבית? וכי אין מצוות אחרות בתורה?! אלא המצוה הראשונה של ילד בר מצוה זו קריאת שמע, כי הלילה הולך אחר היום שאחרי, ובמשך היום הוא עוד קטן ובלילה נעשה בר מצוה, והוא מתחיל מצוה ראשונה מן התורה קריאת שמע.** מה הרווחנו בזה? **שאלה של האחרונים על אדם שנוול למשל בראש השנה בשעה ארבע**

בית נאמן

הזדרזו לרכוש את כרטיס הזכויות והישועות של "חכמת רחמים" ר"בית נאמן"

לסבא קדישא מרן הגאון הגדול רבי רחמים חי חזונית הבחן זצוק"ל

08-6727523

בעמדות "נדרים פלוס" באתר: <https://yhr.vp4.me/613>

זכיתי ונושעתי!

חייגו עכשיו

פְּתִיל תְּכֵלֶת, מצוות ציצית בשלמות!

אדמו"ר מהגאון:

הגאון רבי ישראל בעלסקי זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת:

"הראו לי קונטרס לבוש הארון על ענייני תכלת, ז"א זיהוי מקור התכלת והחליון וכל המסתעף, ועברתי עליו מוחל ועד כלה בכובד ראש, ... וכנראה יש גם מה לסמוך על דברים אלו למעשה, ולכל הפחות לא ללעוג על אלה שהחליטו להשיג תכלת זו בבגדיהם, כי לא לחינם החזיקו בזה למעשה, כי הדברים נכונים, וח"ו לדחותם בקש"

עוד אין לך תכלת? הקבל עוד היום וקבל סמסוד!

קו הטלפון - קו זיידה ושימונים

0799-1000-65

זוכרתם ראה - זכירה - שטוי

עורך הרח"ר
שמואל עידאן שליט"א

תשובה ניתן לענות
בזמן בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23.

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(חובה לציין שם ומכתובת)

ילדי גאולה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

א בתמונה?

גיליון
148

למען הספר

הלולת רבנו הרמב"ם - מלך התורה שבעל פה

הרמב"ם ש'היה הרופא שלו אמר לו: תגיד לאחיך שיקל עלו מעל האחים שלי. שאל אותו: מה יש לאחים שלך? אמר לו: ההיודים בתימן שומרים ומצאיים בצער גדול, שישחררו אותם מכל הגזרות האלה. והמלך קבל את זה. צריך לקרא דברי הרמב"ם, ולהנות מכל מלה שם. ואם תרצה להבין את הדברים, תקח את הגמרא ותשוה אותה עם הלשון שלו מלה במלה, ואם תראה שנוי קטן תדע שיש סבה לזה. וגם אדם שלומד סגיא בגמרא, יפתח הרמב"ם ויקרא את הלשון שלו, גבישים של לשון, מרגליות, ולכל מלה ומלה יש משמעות והבנה ועמק וגם פשוטות. הרמב"ם סיים את ספרו במילים "כפיים לים מכסיים". מה הפננה? אדם שהולך לראות את הים חושב שכל המימות באותו גבה כלם, אבל באמת יש עמק ביים כאן עמק וישם פחות, רק שכלפי חוץ אתה רואה שהמים לים מכסיים באותו גבה הכל (עד שאומרים היום: עיר פלוגית שמונה מאות מטר מתחת לפני הים, ועיר פלוגית מאתים מטר מעל פני הים, למה? כי כלם שוים לפני הים). הרמב"ם כתב בספרו כן, כי מי שמעמיק מבין בו חכמה רבה, ומי שלא מעמיק לפחות לוקח ידיו את הפשט. (גיליון 142 אותיות א, ג, ה' ו' והערה 3, גיליון 41 והערה 13, גיליון 84 והערה 6, וראה גם בגליון 46 אות א' והלאה).

הרמב"ם פתח לתימנים 'שערי אוהר'. הוא העמידם בקרן אוהר והצילם (וכפב להם את אגרת תימן), וכל כך הפירו לו טובה עד שהיו קובעים בחייו כל יום באמירת הקדוש "בתימון ובימימון ובחיי מרנא ורבנא ורבנו משה בר מיימון" כך כתב הרמב"ם באגרתו לחכמי צרפת, אמר להם תדעו לכם, קבלתי שבתימן כל זמן שהרמב"ם היה חי, ככה אמרו אגרת אחת של הרמב"ם הועלה לשמונה מאות שנה, כי מאז שהוא כתב את "אגרת תימן" עברו שמונה מאות שנה, והיא עודדה את התימנים והרימה אותם על הרגליים. אמנם כל האגרת פתובה בערבית (ותרגמה לעברית), אבל הרמב"ם כתב את הפותרת בהתחלה בעברית: "על שרשי האמת יעידו גזעיהם, ועל טוב המענוט יסידו נובעיהם", מה הפננה? "על שרשי האמת" - השרש של האמת הוא באדמה, ואין נדע שגאת אמת? "יעידו גזעיהם" - הגזעים שהם מעל האדמה, הם מעידים על השרש. "ועל טוב המענוט" - כדי לדעת אם המעין הזה טוב או לא, "הסידו נובעיהם" - אם המעין נובע מים קרים חיים, זה מעיד שזה מעין טוב. "כי משרש האמת פרח נצר נאמן, וממעין הסדס נהר גדול נמשך בארץ תימן". והכל הולך בחרוזים שם. וכאשר מלה תימן רצה להכריח את כל היהודים שם להתאסלם, היה אחיו צאלא א-דין המלך של מצרים.

בשבוע הבא יש לנו הלולא של חמשה מגדולי ישראל, הגדולים ביותר שהפירו. הראשון שבהם הרמב"ם. הוא נולד אף שנה אחרי חרבון בית שני, כי הרבון היה בשנת שלשת אלפים תת"ל בערך. והוא נולד בשנת ארבעת אלפים תתצ"ח (ויש אומרים ארבעת אלפים תתצ"ה. אבל אין לי הוכחה ברורה בזה, כי יש הוכחות לקאן ולקאן. (עיי' בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' תפ"ה)). ומצאתי דבר נפלא שהימן מבריא העולם עד מתן תורה, זה בדיוק כמו הזמן ממתן תורה עד שולד הרמב"ם. מתי היה מתן תורה? בשנת אלפים ארבע מאות ארבעים ותשע [לפי חשבוננו], ולפי החשבון שאמרתי הרמב"ם נולד בשנת ארבעת אלפים שמונה מאות שמונים ושמונה, ואם כן אלפים תמ"ט כפול שתיים זה ארבעת אלפים תתצ"ח בדיוק. ומצא שמנון השנים מבריא העולם עד משה רבנו, זה כמנון השנים ממשה רבנו עד הרמב"ם. פעם הרב אהרן מויזר זצ"ל (מדרום אפריקה) אמר לי: אני קורא לרמב"ם "מלך התורה שבעל פה". משה רבנו הביא לנו תורה שבכתב, והרמב"ם מלך התורה שבעל פה.

מלכות יוסף
ע"ש ר' יוסף ברוך זצ"ל הידיד
02-5893481
חידונים בשיטת
מחנה אורחא
משפחה אורחא
בז המלך
נושא החידון בשבוע זה:
מרן הגאון הקדוש
האיש מצליח זצ"ל

ידע ידע

א. הרב הראשי פתגום רבי דוד כטורזא זצ"ל היה תלמיד חכם גדול, ואבא [רבנו מרן האיש מצליח] זצ"ל אמר עליו, שהיו באים אליו ביום שבת, והיו קוראים מספר הטור, והוא שומע אותם, והיה אומר להם את כל דברי הבית יוסף [שעל הטור] בעל פה, דין זה מקורו מפיאן וזה מקורו מפיאן, וכל "ארבעה טורים" היה ידע אותם בעל פה. (גיליון 9 אות ב' והערה 13).

ב. רבי משה שתינו זצ"ל היה הרב הראשי של תונס, והיו באים אליו עם שאלות מ'רבא והסב'בה, וגם ממקומות אחרים, וענה עליהם, ובספרו "ישבי משה" יש לו שש מאות תשובות קצרות מאד, ולפעמים התשובה היא מלה אחת: "טרפה", "כ'שר", "אלו ואלו דברי אלקים חיים" וכדומה. ואבא זצ"ל היה אומר לי: "תכתב תשובות ארכות וחדושים ארבים" (אבא היה כותב תשובה בשלש מאות דף, ומי יכול לעמוד פניה?), אז אמרתי לאבא: "הנה הגאון הזה [הרב שתינו] שכל חכמי ג'רבא היו כפופים לו, היה כותב תשובות קצרות", אמר לי: "אתה לא ידע איך גאון זה", אמרתי לו: "איך אדע? הוא כותב רק מלה אחת או שתיים?" אז הוא אמר לי: תראה את ההגהות שלו בספר "חלב חיים", ותבין שהוא היה גאון עולם. (גיליון 13 אות ב' והערה 17).

ג. רבי מרדכי אמני הכהן זצ"ל היה הרב הראשי לתנוסה. אבא זצ"ל זכר, ש'ש'הוא היה בא לבית הנסות בג'רבא לפני מנוחה, היה צועד ברחבת בית הנסות לארצה ולרובה, כי היה חושב ברבה בלמוד ובחדושים. רבי מרדכי אמני היה בקי גדול בהלכות רבית, ולא היה כמוהו בהלכות האלה, ומי שהיה לו שאלה בהלכות האלה ולא ידע לפתר אותה, היה הולך אליו. (גיליון 35 והערה 3).

הלכה נאמנה

מרן (בשלחן ערוך סימן תכ"ו סעיף ד) פסק שאין לברך על הלכה עד שיעברו שבועה ימים מהמולד. ויש אומרים שלא צריך שבועה ימים שלמים, ובמיוחד אם זה מוצאי שבת. וכן נהגו בתונס שאם זה מוצאי שבת אז גם כ'ש'חטר שעה או ש'עתיים היו מברכים ב'רפת הלכה. אבל אבא זצ"ל היה מקפיד שיהיו שבועה ימים שלמים, וככה דעת הר'ש"ש (בסידור) והפך חיים (סימן תכ"ו אות ס"א) וכן איש חי (שנה שניה פרשת ויקרא אות כ"ג), ומנהג האשכנזים, שלא מחכים עד שבועה ימים אחר המולד (אלא עד שלשה ימים) כדי לברך ב'רפת הלכה (למה? כי במדינות שלנו אפשר לחכות ואם לא היום אז מחר, אבל שם באשכנז תמיד היה נ'שם, ולכן אם ללה אחד יש פמה דקות שהלכה בהיה היו מברכים מיד). אמנם האמת שב'גמרא (סנהדרין דף מ"א סוף עמוד ב) משמע ד'רפת האשכנזים, ויש גם דעה שאפשר לברך ביום הראשון כלומר בראש החדש, וכן סובר הרמב"ם (פרכ' ל מהלכות ברכות הלכה י"ז). וגם ראיתי שאמר של רבי יעקב חיים סופר שליט"א שמצא עשרים ראשונים שסוברים שאפשר לברך אחר שלשה ימים. אך כ'מור מרן פסק שיש להמתין שבועה ימים, וזה על פי הקבלה. (גיליון 99 אותיות י"ד ו"ו גיליון 191 אות ו').

חידה
האם הרז"ה היה ראשון?
ומה חיבר. (שתי תשובות בדבר)
תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי
תשובות ניתן לענות בזמן בית נאמן
079-9270505 שלוחה 21
(חובה לציין שם ומכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב
פתרונות מיליון קוראים:
פתרון החידה: "חודש" והוא יום אחד. כתוב ב'פסוק (מלכים ב' ד, כ"ג) לא חודש ולא שבת, והכוונה לראש חודש. הוכחה: ידידיה טלגר - עמנואל פתרון מי בתמונה: מרן הגאון הגדול רבנו משה כלפון הכהן זצ"ל, ראב"ד גריבה, ומבחר ספר ברית כהונה ושו"ת שואל ונשאל ועוד עשרות ספרים (נפטר י"ח טבת תש"ו). הוכחה: שמואל סמילה - אלעד

האזינו

לשידור מיוחד
לקראת הקהל
במוצ"ש הקרוב
יחד עם מנכ"ל הרב
צמח מאזז שליט"א
בהגשת עמי מימון
יוסי בן עטר

אגודת
האזינו

הנני מוכן ומזומן

נא ראו הזמנה זו כאישית

המועמד יתקיים
א"י'ה ביום שלישי
י"ז בטבת תש"ף (14.01.2020)
זיכב בסדר: "זקוקים ביום הזיא" (כראשית מה"כ)

במרכז הקידים 'אני התעזובה'
דד' שדרות דוקא 101 תל אביב

גברים - בוקן 2
נשים - בוקן 1

סעודת מצוה
סביב שולחנות ערוכים כיד המלך

תזמורת מודקבת בת 20 נגנים
עם הפייטנים: ד' דוד שירי ובנפיש בודא

מופע מדהיב
"על אבי אלוים שלים ויודים"

מופע אומנותי
לנשים

ברזכים הכאים בשם ה'
הנהלת הושיבה

עין היום היא למחזיקים בה ותמכיה קאשר

לכבוד ידירי ושיבתנו הקדושה שידור
בשבה וזורה להשי"ת על כל הטוב אשר אמלנו
הננו מתכבדים בזה להזמיןכם
לערב החוקרה המסודרת למפען מוסדות הושיבה

התעלה קרבנ

של רבותנו הקדושים: רגע תהיה יד כביש, המעולה האלפי ידו יעקב אברהם
עמוד ההודאה הנאון ידו כלפון פשה ורמה: פו הנאון ידו אברהם ענין והנאון פון
הנאון הקדוש ידו כפילה פאחו חיי"י, מיס"י, עני"י, האש הושיבה בתננו, ודו
מייקיים לבינה, הושות הנפשו על ולכל ישראל, אמן

בהשתתפות:
מרן ראש הושיבה
הנאון המלך מודנו ודבנו זעפרת ראשנו
הרב מאיר מאזז שליט"א
מרן הראשון לציון
הנאון המלך דב"ה של הושיבה
הרב שלמה משה עמאר שליט"א

נשמח לראותכם עשתתפים בצענד הכבוד

אשר יצאנו, הימים
אשר יצאנו!
אשר יצאנו!
אשר יצאנו!
אשר יצאנו!
אשר יצאנו!
אשר יצאנו!

הכרך האחרון של אוצרותנו שיי לכלי משה

לפרטים לרכישת כרטיסים ולמוקד ההסעות

1700-50-51-52

אפשר אישי - חזק בשוהליז פל-אפשר יעשה יצליח